

münasip: Uygun, yerinde

konak: Büyük ve gösterişli ev

alay etmek: Bir kimsenin, bir şeyin, bir durumun, gülünç, kusurlu, eksik vb. yönlerini küçümseyerek eğlence konusu yapmak

halt etmek: Uygunsuz bir söz söylemek, uygunsuz davranmak, uygunsuz bir iş yapmak

- Seninle daha münasip bir zamanda konuşalım.
- Ninemden kalan konağı satmak zorunda kaldık.
- Bir anda yere düşünce herkes onunla alay etmeye başladı.
- Kanayan parmağını suyla temizleyerek iyi halt etmişsin.

konak:

alay etmek:

halt etmek:

b) Bu kelimeleri öğrendiğiniz anlamıyla birer cümlede kullanınız. Cümleleri defterinize yazınız.

2. ETKİNLİK

a) Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Hacivat, Karagöz'e ne öğretmek istemektedir?

.. Birkaç kelime öğretmek istemektedir.

2. Karagöz , Hacivat'ın sözlerini doğru anlıyor mu? Hacivat, bu durum karşısında Karagöz'e nasıl davranıyor?

.. Yanlış anlıyor. Hacivat sürekli Karagöz'ün söylediklerini düzeltiyor.

3. Karagöz ve Hacivat arasında geçen konuşmalardan en çok beğendiğiniz bölüm hangisidir?

Hacivat — Arada sırada “Ne buyurursunuz a benim efendim?”

Karagöz — Arada sırada burnumu yersiniz a benim efendim.

bölümünü çok beğendim. Karagöz'ün Hacivat'ın söylediği sözü yanlış anlaması ve bu şekilde tekrar etmesi çok komikti.

b) Okuduğunuz metinle ilgili iki soru yazınız. Yazdığınız soruları arkadaşlarınızdan cevaplamalarını isteyiniz.

1. Hacivat niçin Karagöz'e kelime öğretmeye çalışıyor?

2. Hacivat Karagöz'e neden kızıyor?

3. ETKİNLİK

a) Okuduğunuz metinde Hacivat'ın Karagöz'e kibarlık öğretme yöntemini doğru buluyor musunuz? Yazar, kibarlık öğretme yöntemini neden bu şekilde kullanmış olabilir?

Pek doğru bulmuyorum. Ezberletilerek kibarlık öğrenilmez. Yazar, burada komik diyaloglar ile bize ders vermeyi düşünmüş olabilir.

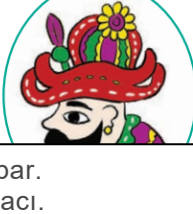
b) Hacivat'ın yerinde siz olsaydınız Karagöz'e kibar olmayı nasıl öğrettirdiniz? Açıklayınız.

Sözleri ezberletmek yerine, nerede nasıl davranması gerektiğini açıklardım. Niçin kibar olması gerektiğini anlatırdım. Birkaç insan getirip, onlarla konuşma alıştırmaları yaptırırdım.

Karşılıklı saygı, söylenenlerin dikkatle dinlenilmesi, sağlıklı bir iletişim kurulabilmesi için kibar olmak önemlidir. Mesela yeni tanışılan birine “siz” yerine “sen” diye hitap edilirse bu kabalık olur. İletişim kurduğumuz kişi bize saygı göstermez, söylediklerimizi ciddiye almaz.

4. **ETKİNLİK** Kibar olmak insan ilişkilerinde niçin önemlidir? Günlük hayattan örnekler veriniz.

5. **ETKİNLİK** Okuduğunuz metinden yola çıkarak Hacivat ve Karagöz’ün kişilik özelliklerini yazınız.

			
---	----------------------------------	---	----------------------------------

Hacivat: Bilgili, görgülü, kibar.
Karagöz: Cahil, kaba, dalgacı.

Günaydın demek, selamlaşmak, çok önemlidir. Her sabah uyandığımız zaman ailemize günaydın demeliyiz. Günaydın demek aile içerisinde günün güzel ve aydın olacağını belirtir. Daha sonra apartmanda komşularımıza, asansördekilere, servistekilere kimlerle karşılaşmışsak günaydın demeliyiz. Okula geldiğimizde de arkadaşlarımıza ve öğretmenimize günaydın demeliyiz.

6. **ETKİNLİK** Aşağıdaki kelime ve kavramlardan birini seçiniz. Seçtiğiniz kelimenin dilma durumuna uygun bir konuşma yapınız.

çok yaşa **geçmiş olsun** **hoşça kalın** **eline sağlık** **günaydın**

7. ETKİNLİK

a) Aşağıdaki metni yay ayracın kullanımına dikkat ederek okuyunuz.

(Kırık bir alan. Solda gövdesi kuliste olan büyük bir ağacın küçük bir bölümü görünür. Ağaç, arkasına rahatça saklanılabilecek bir konumdadır.)

Fatma — Bakın gökkuşağı.
Şarkıyı duyuyor musunuz?
Mehmet — Hiçbir şey duymuyorum.
Fatma — (Duygulu) Ne kadar güzel! (Çocuklar bir süre gökkuşağına heyecanla hayranlıkla bakar.)
Mehmet — Hep burada mı kalacağız? Köye dönmeyecek miyiz?
Ahmet — (Yumruğunu sağa sallar) Ölürem de dönmem.
Fatma — Ben de...

Ülker KÖKSAL

b) Aşağıdaki cümlede boş bırakılan **veri doldurunuz.**

Yukarıdaki metinde yay ayracın kullanılmıştır.

konuşanların bulunduğu yeri açıklamak, konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek

ama-

8. ETKİNLİK

a) Aşağıdaki Hacivat ile Karagöz metnini okuyunuz. Metindeki boşluklara, verilen kelimelerden uygun olanları yazınız.

etkinlik dizüstü bilgisayar derin dondurucu saldırgan
hesap su ısıtıcısı lokanta

Hacivat : Yâr bana bir eğlence. Aman bana bir eğlence. Vay, Karagöz'üm iki gözüm merhaba.

Karagöz : Hoş geldin Hacı cav cav.

Hacivat : Bak Karagöz'üm dünya değişiyor, dilimize yeni yeni kelimeler giriyor. Senin haberin yoktur bunlardan. Biraz bunları dinle de öğren benden.

Karagöz : Fesüphanallah! Yine neler anlatacak, uyduracak bakalım.

Hacivat : Söyle bakalım Karagöz'üm sen suyu hâlâ çaydanlıkta mı kaynatırsın?

Karagöz : Ya nerede kaynatacaktım?

Hacivat : Kettleda (ketılda) kaynatacaksın elbet?

Karagöz : O da ne Hacivat'ım?

Hacivat : Su ısıtmak için kullanıyoruz diyorum sana.

Karagöz : Su ısıtıcısı, desene Hacivat.

Hacivat : Şimdi şunu söyle bakalım kış hazırlıkları yaptınız mı?

Karagöz : Yapmaz mıyız hiç?

Hacivat : Eee, nerede muhafaza ediyorsunuz onları ?

Karagöz : Allah Allah! Bilmiyor musun ya nerede muhafaza edeceğimizi? Nerede olacak?

Hacivat : Ben sana sordum ama bilemedin ki bana sorarsın.

Hacivat : Deep freze (diferiz) diyecektin Karagöz'üm.

Karagöz : Tövbe tövbe! Onun adı derin dondurucu ... dur.

Hacivat : Söyle bakalım sen, laptop nedir?

Karagöz : Ne top ne top?

Hacivat : Bak hâlâ top dersin. Hani bilgisayarın elde taşınanı var ya...

Karagöz : Hacivat'ım ona dizüstü bilgisayar denir.

Hacivat : Hadi, ne demek istiyorum on bakalım. Arkadaşlarla aktivite yapmak için bir restorana gittik, adisyonu ben ödemek istediğimde bir arkadaşım pek agresif davrandı. Hadi ne demek istiyorsun bakalım.

Karagöz : A benimım aktivite yerine... etkinlik ..., restoran yerine... lokanta ..., adisyon yerine ... hesap ..., agresif yerine ... saldırgan deseım, sen de anlarsın anlar.

Karagöz : Yalnız benim anlamadığım bir şey var senin ana dilin Türkçe değil mi?

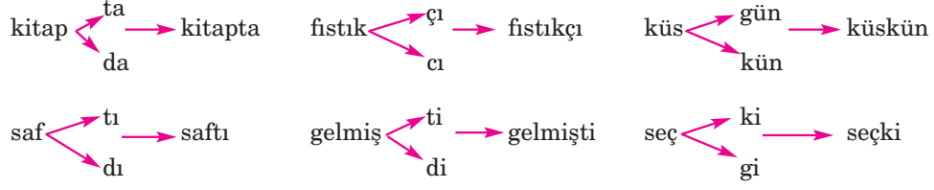
Hacivat : Bu da soru mu şimdi?

Karagöz : O hâlde ana dilin Türkçe ise neden Türkçesi varken kullanmazsın?

b) Yazılarınızda ve konuşmalarınızda kullandığınız kelimelerin Türkçe olmasına dikkat ediyor musunuz? Örneklerle açıklayınız.

..... Evet ediyorum. Mesela "faks" yerine "belge geçer" diyorum. "e-mail"
..... yerine "e-posta" diyorum.

9. ETKİNLİK Aşağıdaki kelimeleri inceleyip ilgili soruları cevaplayınız.

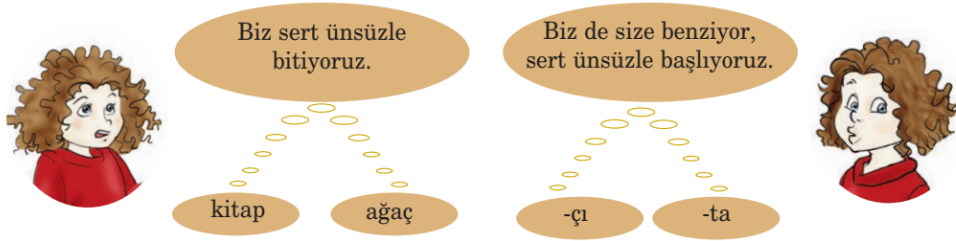
a) Yukarıdaki kelimeler hangi ünsüzlerle bitmiştir? Bu ünsüzlerin ortak özelliği nedir?

“p, k, s, f, ş, ç” ünsüzleri ile bitmiştir. Bu ünsüzlerin ortak özelliği sert ünsüz olmalarıdır.

b) Yukarıdaki kelimelerin aldığı ekler hangi ünsüzlerle başlamıştır? Bu ünsüzlerin özelliği nedir?

“d, c, g” ünsüzleri ile başlamıştır. Bu ünsüzlerin ortak özelliği yumuşak ünsüz olmalarıdır.

10. ETKİNLİK

a) Aşağıdaki cümlelerde ünsüz benzeşmesinin olduğu kelimelerin altını çiziniz.

- Komşularına taşınırken yardım ettiler.
- Yemekte neler var, diye soralım mı?
- Çok istemesine rağmen Anıtkabir’e gidememişti.
- Mehmetçikler sayesinde huzurlu uyuyoruz.
- Arkadaşlarına alacağı hediyeği kendi seçti.
- Bir de baktım ortalıkta kimsecikler yoktu.

b) Ünsüz benzeşmesine örnek kelimelerin olduğu cümleler yazınız.

..... Araştırmamı bu kitaptan yaptım.
..... Makinenin kapakçığını açarken dikkatli olunuz.
..... Bence sinemaya gitmiştir.
.....
.....

11. ETKİNLİK

a) Aşağıda giriş kısmı verilen Nasrettin Hoca fıkrasını sağlığın önemini vurgulayacak şekilde tamamlayınız.

Nasrettin Hoca bir sabah kalkmış bakmış ki her yer bembeyaz. Daha önce hiç kar görmeyen Nasrettin Hoca, karı pamuk sanmış. Heyecanla hanımını uyandırmış. Kalk da yorganı yastığı getir, her yer pamukla kaplanmış; yastığı, yorganı dolduralım, demiş. Nasrettin Hoca'nın hanımı da Hoca gibi karın ne olduğunu bilmiyormuş.

İkisi de karları yorganlara yastıklara doldurmuşlar. Akşam olmuş, doldurdıkları yorgan ve yastıkla yatıp uyumuşlar. Sabah bir kalkmışlar ki her yer su! Gece kar soğuğunun etkisiyle Nasrettin Hoca da hasta olmuş, ateşler içinde kalmış. Sonra dönmüş hanımına:

— Hanım, o kadar ateşlenmişim ki pamuklar bile erimiş, su olmuş. Demek gökten yağan pamuk bizi hasta etmiş. Diyerek hanımı ile beraber hastaneye gitmişler.

b) Tamamladığınız fıkrayı sınıf veya okul panosunda paylaşınız.

BİR SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

İlk yardım ile ilgili araştırma yapınız.